

Tutkijat eivät vaienneet

Syksyn *Historiallinen Aikakauskirja* tarjoaa luettavaksi kulttuuria, hyvinvointivaltion kysymyksiä ja maailmanpolitiikkaa. Jukka Sarjala jatkaa autonomian ajan tutkimusta artikkelissa, joka käsittelee kirjakulttuurin aineellisia ulottuvuuksia 1810-luvulla. Niina Hämäläinen ja Hanna Karhu analysoivat riimillisen laulun asemaa 1800-luvulla. He tuovat esiin sekä laulun heikon arvostuksen – kalevalaisen runouden rinnalla – että toisaalta laulutyyppiä arvostaneet toimijat.

Hyvinvoinnin tematiikkaa puolestaan tarkastelevat tahoillaan Minna Harjula ja Katariina Parhi. Harjulan tutkimusaiheena on sosiaaliturvan murros ja perhelisä 1940-luvun Suomessa, Katariina Parhi taas analysoi pohjoissuomalaista syntymäkohorttitutkimusta. Jukka Pesun artikkelissa tarkastellaan YK:n vuoden 1971 pääsihteerivaalia, joka kietoutui muihin kylmän sodan kysymyksiin. Kirsi Kanerva, Kaarina Koski ja Marko Lamberg käsittelevät referoidussa katsausartikkelissa suomalaisunien tutkimusta. Alex Snellman puolestaan esittää puheenvuoron Kolonialismikeskustelun suunnista.

Kuten tämänkin numeron artikkelit ja kirjarviot osoittavat, tutkimus käsittelee mitä moninaisimpia aiheita. Tämä ei kuitenkaan aina välity

suurelle yleisölle. Kuluneena vuonna historioitsijat ovat kohotelleet kulmiaan uutisotsikoille ”ennen tutkimattomista” ja ”vaietuista” menneisyyden tapahtumista tai henkilöistä. Nimetyt aiheet ovat saattaneet olla jo vuosikymmeniä tutkimuksen kohteena, ja tutkijat ovat kokeneet, että heidät ohitetaan.

Karoliina Sjö pohti *Ennen ja Nyt* -julkaisussa: ”Pitääkö historian olla jännää, jotta se kiinnostaa – ja minkä kustannuksella?”¹ Assyrologi Sanna Aro-Valjus ja antiikintutkija Marja-Leena Hänninen muistuttivat tahoillaan, että menneisyyden naisia on tutkittu enemmän kuin julkisuuden perusteella voisi luulla.² Taidehistorioitsijoita on puhuttanut se, ettei tutkimus keskiajan taide-teoksista – yksityiskohdista tai kokonaiskuvasta – tunnu tavoittavan kirjailijoita tai näyttelytyötä.³

Havainnot tuntuvat erityisen kipeästi ajassa, jossa tutkijat joutuvat ehtimiseen puolustamaan ja oikeuttamaan työtään. Klikkiotsikkojen logiikka tuntuu menevän uutuus- ja yllätysarvon ehdoilla. Esimerkkejä löytyy kuitenkin myös hyvästä yhteistyöstä. Tutkijoilla, kirjailijoilla ja toimittajilla on usein sama tavoite: kertoa menneisyydestä mahdollisimman monelle. Toivottavasti löydämme keinoja lisätä ja avartaa vuoropuhelua.

Anu Lahtinen
anu.z.lahtinen@helsinki.fi

1. Karoliina Sjö, Pitääkö historian olla jännää, jotta se kiinnostaa – ja minkä kustannuksella? *Ennen ja nyt* 2/2021. <https://journal.fi/ennenjanyt/article/view/102406> (20.9.2021).

2. Sanna Aro-Valjuksen tviittiketju 30.6.2021, <https://twitter.com/AroValjus/status/1410232530398294029> (20.9.2021); Marja-Leena Hänninen, Menneisyyden naisia on tutkittu paljon. *Helsingin Sanomat* 10.7.2021.

3. Katri Vuola, Onko fakta fiktiolle pahasta? *Vähäisiä lisiä* -blogi 28.5.2021, <http://neba.finlit.fi/blogi>; Janika Aho, Keskiajan kuvat ja menneisyyden kuvittelu. *Glossa ry:n blogi* 2.7.2021, <http://www.glossa.fi/>; Kuvakalske-hankkeen blogi, <https://blogs.helsinki.fi/kuvakalske/> (20.9.2021).